

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра економіки та бізнес-адміністрування

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

“ ” 20 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти доктор філософії

/

галузь знань D Бізнес, адміністрування і право

(шифр і назва)

спеціальність D3 Менеджмент

(шифр і назва)

освітня програма Менеджмент

(шифр і назва)

спеціалізація _____

(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет економічний

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
протокол від «01» вересня 2025 року № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

ШЕПЕЛЕНКО Світлана Миколаївна – доктор економічних наук, професор кафедри економіки та бізнес-адміністрування

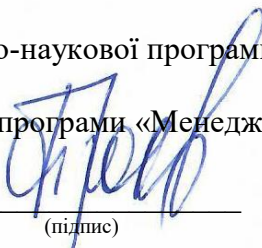
Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та бізнес-адміністрування
протокол від «01» вересня 2025 року № 1

Завідувач кафедри економіки та бізнес-адміністрування

(підпис) Вікторія ПРОХОРОВА
(прізвище та ініціали)

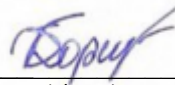
Програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми «Менеджмент»

Гарант освітньо-наукової програми «Менеджмент»

(підпис) Вікторія ПРОХОРОВА
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
протокол від «03» вересня 2025 року № 2

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис) Дар'я ЗАГОРСЬКА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Менеджмент» підготовки докторів філософії спеціальності D3 Менеджмент.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» – формування у здобувачів сучасного науково-методичного мислення та практичних компетентностей щодо використання інноваційних підходів, методів і технологій прийняття управлінських рішень у складних соціально-економічних системах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- поглиблення знань про закономірності функціонування та розвиток соціально-економічних систем;
- опанування методів аналізу, прогнозування та оптимізації управлінських процесів;
- розвиток навичок застосування цифрових, аналітичних та когнітивних інструментів для прийняття ефективних управлінських рішень в умовах невизначеності, ризику та динамічних змін зовнішнього середовища.

1.3. Кількість кредитів

3

1.4. Загальна кількість годин

90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
1-й	-й
Лекції	
18 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
26 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
46 год.	год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни «Інноваційні методи прийняття управлінських рішень в соціально-економічних системах» сприяє здобуттю таких компетенцій:

ЗК01. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері менеджменту на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

СК04. Здатність ініціювати, розробляти, реалізовувати та управляти науковими проектами у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках та /або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

РН01. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН03. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у галузі менеджменту та дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН04. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику у галузі управління та адміністрування і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми в менеджменті з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, етичних, економічних, екологічних та правових аспектів.

1.8. Пререквізити: фахові дисципліни другого (магістерського) рівня

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Тема 1. Сутність управлінських рішень у соціально-економічних системах.

Поняття, види та етапи прийняття управлінських рішень. Структура та логіка управлінського процесу. Роль інформації, відповідальності та компетентності у прийнятті рішень. Особливості прийняття рішень у складних соціально-економічних системах.

Тема 2. Інноваційні підходи до процесу прийняття управлінських рішень.

Інноваційність як основа сучасного менеджменту. Концепції інноваційного мислення керівника. Креативні, адаптивні, гнучкі та дизайн-орієнтовані підходи. Використання інноваційних методик у стратегічному та операційному управлінні.

Тема 3. Методологія системного аналізу в управлінні.

Сутність системного підходу до управління. Принципи системного аналізу та його роль у прийнятті рішень. Методи моделювання соціально-економічних систем. Системна динаміка, зворотні зв'язки, структура управлінських процесів.

Тема 4. Методи підтримки прийняття управлінських рішень.

Системи підтримки прийняття рішень та їх архітектура. Інформаційно-

аналітичні платформи в управлінні. Експертні системи, бази знань, інтелектуальні інформаційні системи. Використання аналітичних панелей і візуалізації даних.

Тема 5. Математичні та статистичні методи прийняття управлінських рішень.

Математичне моделювання як інструмент управління. Методи оптимізації, лінійного й динамічного програмування. Кореляційно-регресійний аналіз, методи прогнозування, факторний і кластерний аналіз. Багатокритеріальний вибір.

Тема 6. Інноваційні когнітивні технології прийняття управлінських рішень.

Сутність когнітивного підходу. Когнітивне моделювання складних систем. Карти знань і причинно-наслідкових зв'язків. Сценарне планування, побудова когнітивних графів. Інноваційні когнітивні платформи для управлінського аналізу.

Тема 7. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.

Типи невизначеності у соціально-економічних процесах. Теорія ймовірностей і ризику. Метод Байєса, теорія ігор, метод нечітких множин. Прийняття рішень за міні-максимальним і оптимістичним критеріями. Оцінка ймовірнісних сценаріїв.

Тема 8. Цифрові технології у прийнятті управлінських рішень.

Інформаційно-комунікаційні технології в управлінні. Великі дані, аналітика даних, машинне навчання. Використання штучного інтелекту та експертних систем. Цифрові платформи для моделювання й прогнозування управлінських процесів.

Тема 9. Інноваційні моделі та інструменти управління розвитком соціально-економічних систем

Інноваційні концепції управління: адаптивне, ситуаційне, проєктне управління. Механізми стратегічного розвитку соціально-економічних систем. Управлінські інновації як чинник конкурентоспроможності та сталого розвитку.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Сутність управлінських рішень у соціально-економічних системах.	10	2	2			6						
Тема 2. Інноваційні підходи до процесу прийняття управлінських рішень.	10	2	4			4						
Тема 3. Методологія системного аналізу в управлінні.	10	2	2			6						
Тема 4. Методи підтримки прийняття	10	2	2			6						

управлінських рішень.												
Тема 5. Математичні та статистичні методи прийняття управлінських рішень.	10	2	4			4						
Тема 6. Інноваційні когнітивні технології прийняття управлінських рішень.	10	2	2			6						
Тема 7. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.	10	2	4			4						
Тема 8. Цифрові технології у прийнятті управлінських рішень.	10	2	2			6						
Тема 9. Інноваційні моделі та інструменти управління розвитком соціально-економічних систем	10	2	4			4						
Усього годин	90	18	26			46						

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність та структура управлінського рішення. Оцінювання ефективності управлінських рішень у соціально-економічних системах.	4
2	Інноваційні підходи до управління організацією. Системний аналіз управлінських процесів.	4
3	Методологія моделювання управлінських рішень.	4
4	Інформаційно-аналітичні системи підтримки прийняття рішень. Математичні методи прийняття рішень. Статистичні методи та прогнозування в управлінні.	4
5	Когнітивні технології в управлінні. Прийняття рішень в умовах невизначеності та ризику.	4
6	Цифрові інструменти для прийняття управлінських рішень.	4
7	Комплексне моделювання управлінського рішення.	2
	Разом	26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Опрацювання лекційного матеріалу та літературних джерел, законодавчої бази	46
	Разом	46

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

Освітні технології (проблемне навчання, аудіовізуальні технології, технологія студентоцентрованого навчання тощо).

У залежності від виду занять використовуються такі методи:

– на лекціях – різні види бесід, розповідь, пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладу, ілюстрація, проблемні запитання, мультимедійні презентації;

– на практичних заняттях – тестування, ігрові методи, тренінги, ділові ігри, виконання практичних вправ репродуктивного та творчого характеру, застосування евристичних методів, кейс-технологій, організації роботи у малих групах;

– у ході самостійної навчально-пізнавальної діяльності – вивчення навчальної та наукової літератури, використання довідникових джерел, відбір матеріалу, його аналіз, систематизація, класифікація, конспектування, виконання вправ, пошук відповідей на запитання.

8. Методи контролю

Поточний контроль – виконання вправ, тестування, розгляд проблемних ситуацій з аргументацією висновків та пропозицій, демонстрація презентацій, виступ з доповідями, усне опитування. Підсумковий контроль – залік.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Разом		
6	6	6	6	6	6	4	20	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

№	Критерій оцінювання	Зміст критерію (що оцінюється)
1	Рівень теоретичних знань	Знання сутності, класифікації та структури управлінських рішень; розуміння концепцій інноваційного управління, системного підходу та методології прийняття рішень.

2	Уміння застосовувати інноваційні методи в управлінні	Здатність використовувати сучасні методи і технології (когнітивне моделювання, DSS, аналіз ризику, Big Data, AI) у процесі прийняття управлінських рішень.
3	Аналітичні та дослідницькі навички	Уміння здійснювати аналіз даних, будувати моделі, оцінювати альтернативи та прогнозувати результати рішень за допомогою математичних і статистичних методів.
4	Рівень креативності та інноваційного мислення	Здатність генерувати нові ідеї, пропонувати нестандартні управлінські рішення, використовувати інноваційні підходи до оптимізації соціально-економічних процесів.
5	Практичні навички прийняття рішень	Здатність самостійно формувати управлінські проблеми, розробляти алгоритми дій, оцінювати ефективність рішень у змодельованих або реальних кейсах.
6	Інформаційна та цифрова компетентність	Володіння цифровими інструментами підтримки управлінських рішень, уміння працювати з аналітичними платформами, системами прогнозування й симуляції.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
0-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Раскін Л. Г. Р 24 Методи аналізу систем і прийняття рішень в умовах невизначеності : підручник / Л. Г. Раскін, О. В. Сіра, Г. К. Кожевников. Харків : Факт, 2023. 256 с.
2. П. І. Бідюк, О. Л. Тимошук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевніюк. Системи і методи підтримки прийняття рішень / П. І. Бідюк, О. Л. Тимошук, А. Є. Коваленко, Л. О. Коршевніюк // К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2022. – 610с.
3. Методи прийняття управлінських рішень у публічному управлінні та адмініструванні [Текст] : навч. посіб. / А. О. Дегтяр, В. Г. Ковальчук, Т. Ю. Павленко ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т". - Харків : ХАІ, 2023. - 71 с.
4. Романенко, В. Д. Теорія керування і прогнозування у складних системах [Електронний ресурс] : підручник для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю

«Системний аналіз» / В. Д. Романенко, Ю. Л. Мілявський ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові дані (1 файл: 6,17 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.

5. Полінкевич О. М. Обґрунтування управлінських рішень та оцінювання ризиків: навч. посіб. / О. М. Полінкевич, І. Г. Волинець. – Луцьк : Вежа-Друк, 2023.

6. Технології прийняття управлінських рішень: (Монографія) / За заг. ред. док. екон. наук, професора І. О. Кузнецової – Харків: «Діса плюс», 2023. – 430 с.

7. Прийняття управлінських рішень : навчальний посібник / [Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Т. О. Пасічник та ін.]; за ред. Ю. Є. Петруні. [4-те вид., переробл. і доп.]. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020. 276 с.

Допоміжна література

1. Обліково-аналітичне забезпечення менеджменту підприємства [Текст] : монографія / А. Г. Загородній, Г. О. Партин ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2022. - 245 с.

2. Управлінський облік [Текст] : підручник / [Г. О. Партин та ін.] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2023. - 670 с.

3. Зайцева Л. О. Менеджмент організацій та ухвалення управлінських рішень: навчально-методичний посібник для самостійної роботи здобувачів вищої освіти денної, заочної, дистанційної форм навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» за освітньо-професійною програмою «Менеджмент організацій і адміністрування», Полтава : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2024. 167 с.

4. Волошин О.Ф. Моделі та методи прийняття рішень: навчальний посібник / О.Ф. Волошин, С.О. Мащенко; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – 2-е вид., допов. і перероб. – Київ : Київський ун-т, 2021. – 336 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. <https://moodle.karazin.ua> – Центр підтримки цифрового навчання Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

2. The Theory Behind Managerial Decisions Are Painful <https://www.youtube.com/watch?v=U-TOecjhpr0>

3. MIT OpenCourseWare. <https://www.youtube.com/@mitocw/featured>

4. Курс «Менеджмент». <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/management>

5. Курс «Основи управління командами та проєктами». <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/basics-of-it-team-and-project-management>

6. Курс «Державне управління в умовах кризових ситуацій». <https://pdp.nacs.gov.ua/courses/derzhavne-upravlinnia-v-umovakh-kryzovykh-sytuatsii>